

คำแนะนำ

ความสำคัญของการส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลพบุรี

การจัดมาตรฐานสหกรณ์

ความเป็นมาในการจัดมาตรฐานสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์เริ่มให้มีการจัดมาตรฐานสหกรณ์ขึ้นครั้งแรกในปี ๒๕๔๕ โดยเจตนารมย์ในการจัดมาตรฐานสหกรณ์ครั้งแรกนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ที่ชัดเจน และเป็น การประเมินผลการบริหารจัดการของสหกรณ์เบื้องต้น โดยไม่ได้มีเจตนาที่ใช้วัดความเป็นมาตรฐานของ สหกรณ์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ใช้การจัดมาตรฐานสหกรณ์เพื่อวัดประสิทธิภาพ การส่งเสริมสหกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และใช้วัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ควบคู่กัน พร้อมทั้ง กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการที่สำคัญตัวหนึ่งของกรมฯ จะเห็นได้ว่ากรมฯ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดมาตรฐานสหกรณ์มาโดยตลอด พร้อมทั้งได้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักเกณฑ์ ชี้วัดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสหกรณ์ ซึ่งในปี ๒๕๕๓ กรมฯ ได้มีการปรับปรุงตัวชี้วัด ระดับมาตรฐานสหกรณ์ขึ้นใหม่ ตามประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่องกำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ได้มีการกำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ออกเป็นสี่ระดับ ได้แก่ ระดับมาตรฐานดีเลิศ, ระดับมาตรฐานดีมาก, ระดับมาตรฐานดี และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ในส่วนของตัวชี้วัด ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ จำนวน ๗ ข้อ สหกรณ์ที่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดทั้ง ๗ ข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สหกรณ์ แต่ถ้าสหกรณ์ตกเกณฑ์ตัวชี้วัดข้อใดข้อหนึ่ง ถือว่าสหกรณ์ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยได้เพิ่มเติม กระบวนการบริหารจัดการภายในโดยสมมติฐานว่าถ้าหากกระบวนการบริหารจัดการภายในของ สหกรณ์ที่ดีจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ดีขึ้นได้ตามเป้าหมายโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องส่งรายงานเข้าระบบประเมินมาตรฐานสหกรณ์ทุกเดือน ด้วยเครื่องมือ PDA (Personal Digital Assistant) เพื่อจะให้เห็นผลสะสมการประเมินการจัดมาตรฐานสหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน (ปีหนึ่งต้อง รายงานครบ ๑๒ ครั้ง) และในปี ๒๕๕๗ ได้มีการให้รายงานจัดส่งแบบประเมินการจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์ ผ่าน Website ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ปีละ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ จัดส่งสถานภาพของสหกรณ์ว่ามีตัวตนหรือไม่ มีสถานภาพดำเนินการและนำมาจัดมาตรฐานสหกรณ์ประจำปีหรือไม่ หรือสหกรณ์มีสถานภาพเลิก หรือ ข้าราชการ หรือถอนชื่อออกจากทะเบียนแล้วในปีนั้นๆ ครั้งที่ ๒ เป็นการประเมินการจัดระดับมาตรฐาน สหกรณ์ ภายหลังจากที่สหกรณ์ได้จัดประชุมใหญ่แล้วภายใน ๒ วัน เพื่อสอดคล้องกับการเตรียมการสรุปผล การจัดมาตรฐานสหกรณ์ ในวันที่ ๑ กันยายน ของทุกปี

วัตถุประสงค์ของการจัดมาตรฐานสหกรณ์

๑. วัดความเป็นสถาบันสหกรณ์ จุดแรกเริ่มของการจัดมาตรฐานสหกรณ์ คือเพื่อวัด ความเป็นสถาบันสหกรณ์ ซึ่งเป็นองค์กรของสมาชิก เห็นได้ว่าเกณฑ์ชี้วัดส่วนหนึ่งมาจากข้อกำหนด ส่วนหนึ่ง เป็นหลักการสหกรณ์

๒. ประเมินศักยภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นการเบื้องต้น ผลจากการจัดระดับ มาตรฐานสหกรณ์สะท้อนให้เห็นว่าสหกรณ์มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร มีศักยภาพที่จะอำนวยบริการประโยชน์แก่ สมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์ได้ดีเพียงใด มีความสามารถในการบริหารจัดการมากน้อยเพียงใด

๓. แบ่งระดับสหกรณ์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนา การจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์เป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการแบ่งระดับสหกรณ์ เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงและสอดคล้องกับความต้องการของสหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ก้าวหน้าแก่สหกรณ์ ต่อไป

ความสำคัญของมาตรฐานสหกรณ์

๑. ใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดการบริหารจัดการสหกรณ์เบื้องต้น และวัดประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

๒. มาตรฐานเป็นตัวชี้วัดหลัก ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับจากการจัดมาตรฐานสหกรณ์

๑. สหกรณ์ได้ทราบถึงสถานะและผลการดำเนินงานของตนในภาพรวมเบื้องต้นเนื่องจากตัวชี้วัดระดับมาตรฐานสหกรณ์เป็นเกณฑ์เบื้องต้นทั่วไปที่สหกรณ์สามารถดำเนินงานให้ผ่านได้ โดยยึดหลักการและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องอย่างยิ่งกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. สหกรณ์สามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือแนวทางการพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละระดับได้ หากสหกรณ์ผ่านมาตรฐานในระดับใดก็ควรพิจารณาหาแนวทางที่จะยกระดับการผ่านมาตรฐานสหกรณ์ให้เป็นระดับดีมาก และดีเลิศ

๓. สหกรณ์ได้รับสิทธิบางประการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด เช่น เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ การพิจารณาคัดเลือกเป็นสหกรณ์ดีเด่นและเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น

มาตรฐานสหกรณ์ ประกอบด้วย ๗ ข้อ ดังนี้

๑. ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุน เว้นแต่ปีใดมีอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวม ให้ตัดปีนั้นออก

๒. ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง ไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์

๓. ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์จัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

๔. ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของสมาชิกทั้งหมด ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

๕. ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการหรือ สมาชิก ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

๖. ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิ และจ่ายเงินทุนสวัสดิการสมาชิก หรือทุนสาธารณะประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

๗. ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ยึดเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้างต้นมาตั้งแต่เริ่มมีการจัดมาตรฐานสหกรณ์ และมีการเพิ่มเติมรายละเอียดของเกณฑ์การจัดมาตรฐานสหกรณ์แต่ละข้อ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นผลการดำเนินงานและส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการภายในของสหกรณ์ รวมทั้งสิ้น ๑๓๗ ข้อ ดังนี้

ข้อที่	ข้อความของเกณฑ์ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงาน	กระบวนการบริหารจัดการภายใน
๑	ไม่ขาดทุน	ข้อ ๑ - ข้อ ๓	ข้อ ๑ - ข้อ ๘
๒	ไม่ทุจริต	ข้อ ๙ - ข้อ ๑๐	ข้อ ๑๑ - ข้อ ๘๖
๓	งบการเงินและประชุมใหญ่ ๑๕๐ วัน	ข้อ ๘๗ - ข้อ ๙๐	ข้อ ๙๑ - ข้อ ๙๕
๔	ส่วนร่วมสมาชิก ๖๐%	ข้อ ๙๖ - ข้อ ๑๐๓	ข้อ ๑๐๔ - ข้อ ๑๐๘
๕	จัดจ้างเจ้าหน้าที่	ข้อ ๑๐๙ - ข้อ ๑๑๒	ข้อ ๑๑๓ - ข้อ ๑๑๗
๖	จัดสรรกำไร จ่ายเงินสวัสดิการ	ข้อ ๑๑๘ - ข้อ ๑๒๔	ข้อ ๑๒๕ - ข้อ ๑๓๑
๗	ไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย	ข้อ ๑๓๒ - ข้อ ๑๓๓	ข้อ ๑๓๔ - ข้อ ๑๓๗
รวม		๑๓๗ ข้อ	

เกณฑ์การให้คะแนนมาตรฐานในแต่ละข้อ

ข้อ ๑	ไม่ผ่านคือข้อ ๑,๒	(...)	ผ่านคือข้อ ๓	(✓)
ข้อ ๒	ไม่ผ่านคือข้อ ๙	(...)	ผ่านคือข้อ ๑๐	(✓)
ข้อ ๓	ไม่ผ่านคือข้อ ๘๗ - ๘๙	(...)	ผ่านคือข้อ ๙๐	(✓)
ข้อ ๔	ไม่ผ่านคือข้อ ๙๖ - ๑๐๐	(...)	ผ่านคือข้อ ๑๐๑ - ๑๐๓	(✓)
ข้อ ๕	ไม่ผ่านคือข้อ ๑๐๙ - ๑๐๐	(...)	ผ่านคือข้อ ๑๑๑ - ๑๑๒	(✓)
ข้อ ๖	ไม่ผ่านคือข้อ ๑๑๘ - ๑๒๒	(...)	ผ่านคือข้อ ๑๒๓ - ๑๒๔	(✓)
ข้อ ๗	ไม่ผ่านคือข้อ ๑๓๒	(...)	ผ่านคือข้อ ๑๓๓	(✓)

เกณฑ์การให้คะแนน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดมาตรฐานสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และกระบวนการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ จำนวน ๑๓๗ ข้อ โดยมีคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ประกอบด้วย

๑. คะแนนจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ๗๐ คะแนน
๒. คะแนนจากกระบวนการบริหารจัดการภายในของสหกรณ์ ๓๐ คะแนน

หลักเกณฑ์การจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์ที่ใช้ในปัจจุบัน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ออกประกาศเรื่อง การกำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ปรับปรุงการจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์ใหม่และกำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ออกเป็น ๔ ระดับ ตามค่าคะแนน ดังนี้คือ

คะแนนตั้งแต่ ๙๖ ขึ้นไป	ได้เกรด A	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ระดับดีเลิศ
คะแนนตั้งแต่ ๘๖ - ๙๕.๙๙	ได้เกรด B	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ระดับดีมาก
คะแนนตั้งแต่ ๗๖ - ๘๕.๙๙	ได้เกรด C	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ระดับดี
คะแนนต่ำกว่า ๗๖	ได้เกรด F	ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์

ความสำคัญของการส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์

เนื่องจากสหกรณ์เป็นองค์กรทางธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ที่ได้รับสิทธิพิเศษในการทำนิติกรรม และการจัดการผลประโยชน์ด้านธุรกิจ หลายประการ ดังนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์นอกจากต้องเป็นไป ภายใต้หลักการ วิธีการสหกรณ์แล้ว ยังต้องมีหลักการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้หลักการ ดำเนินธุรกิจที่ดีอีกด้วย เพื่อให้องค์กรสหกรณ์ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและสามารถแข่งขันกับองค์กร ธุรกิจรูปแบบอื่นได้ ในที่นี้จะอธิบายและเปรียบเทียบให้เห็นว่า มาตรฐานการดำเนินธุรกิจรูปแบบอื่น มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสหกรณ์ในแต่ละข้ออย่างไร ทำไมต้องทำ มีวิธีการทำอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ทำแล้วสหกรณ์ได้ประโยชน์อะไรบ้าง สหกรณ์เกิดความเข้มแข็งจากการทำในแต่ละข้อได้อย่างไร รวมถึงวิธีการ และแนวทางในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละข้อ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

มาตรฐานเบื้องต้นของการดำเนินธุรกิจ กับเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์

ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจขององค์กรทางธุรกิจทุกแห่ง คือการเป็นองค์กรที่มีความมั่นคง เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับของลูกค้าและสังคมโดยทั่วไป และที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรธุรกิจอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนคือการเป็นผู้ครองส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้บริโภคให้ได้มากและยาวนานที่สุด ทั้งนี้ ความสำเร็จดังกล่าวข้างต้น จะเกิดขึ้นได้ ย่อมต้องเกิดจากกระบวนการบริหารจัดการทางธุรกิจ ที่มีประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ ทั้งด้านการกำหนดนโยบายการบริหารของฝ่ายบริหาร ไปจนถึง การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งนี้ ความเข้มแข็งมั่นคงขององค์กรทางธุรกิจนั้น เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบดังนี้

๑. กำไรจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับ **เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๑** ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุน เว้นแต่ปีใดมีอุทกภัยหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวม ให้ตัดปีนั้นออก

ความสำคัญ กำไรจากการดำเนินธุรกิจ เป็นเป้าหมายหลักและเป็นเป้าหมายพื้นฐานอันดับแรกของการดำเนินธุรกิจของทุกองค์กรทางธุรกิจ รวมถึงธุรกิจรูปแบบสหกรณ์ด้วย แม้ว่าสหกรณ์ไม่ใช่องค์กรที่แสวงหากำไร แต่ถ้าผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไม่มีกำไร ก็จะส่งผลให้ความเชื่อมั่น และความศรัทธาของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ลดลง ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงของสหกรณ์ และเป็นหน้าที่หลักของฝ่ายคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการที่ต้องดำเนินงานให้มีผลกำไรให้ได้ เนื่องจากองค์กรที่มีผลประกอบการที่มีกำไร เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารขององค์กรนั้น มีความสามารถในการจัดการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการแก้ไข/พัฒนา สหกรณ์ควรทำการสำรวจความสามารถที่เป็นจุดแข็งหรือความถนัดของตนเอง ด้วยการวิเคราะห์ โอกาสที่จะเสริมจุดแข็งที่สหกรณ์มีอยู่ เพื่อลดจุดอ่อนและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการดำเนินธุรกิจที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการสร้างความสำเร็จ และเพื่อให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน รวมถึงการกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากที่สุด เป็นการประหยัดโดยขนาดที่ทำให้ต้นทุนของสหกรณ์ต่ำ ทั้งนี้ การที่จะบริหารจัดการให้สหกรณ์มีกำไรนั้น ย่อมต้องเป็นไปตามหลักการธุรกิจสากลพื้นฐานโดยทั่วไปคือต้องทำให้องค์กรมีรายได้หรือรายรับมากกว่ารายจ่าย ซึ่งมีทางเลือกในการดำเนินการ คือ การเพิ่มรายได้หรือรายรับ และการลดหรือการควบคุมค่าใช้จ่าย

การเพิ่มรายได้หรือรายรับ ได้แก่การเพิ่มปริมาณยอดขาย / บริการให้มากขึ้น ด้วยการใช้จ่าย
 แข็งของสหกรณ์เป็นจุดยืนในการทำธุรกิจ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การดำเนินธุรกิจ/
 กิจกรรมที่ทำให้สหกรณ์มีคุณค่าต่อสมาชิกมากที่สุด คือตรงกับความต้องการของสมาชิกมากที่สุด การรักษา
 คุณค่า / คุณภาพของสินค้า/บริการของสหกรณ์ให้อยู่ในใจของสมาชิก และทำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนา
 สินค้า/บริการใหม่ ๆ ให้เพิ่มขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกแก่สมาชิก ทั้งสมาชิกเก่าที่เคยใช้บริการ และขยายฐานเข้าสู่
 สมาชิกที่ยังไม่เคยมาใช้บริการต่าง ๆ ของสหกรณ์ รวมถึงการเพิ่มช่องทาง/โอกาสในการใช้สินค้า / บริการ
 ของสหกรณ์ให้บ่อยขึ้น ทั้งในส่วนของสมาชิกรายเดิมที่มีส่วนร่วมทางธุรกิจกับสหกรณ์อยู่แล้ว และสมาชิก
 ที่ยังไม่เคยใช้สินค้า/บริการของสหกรณ์ ให้ได้มีโอกาสใช้ และใช้บ่อยขึ้น

การลดหรือการควบคุมค่าใช้จ่ายให้มีความสอดคล้องและสมเหตุสมผลกับปริมาณการดำเนินธุรกิจ
 แต่ละธุรกิจของสหกรณ์ ด้วยการลด/ควบคุมต้นทุนการดำเนินธุรกิจแต่ละธุรกิจลง รวมถึงการเพิ่มการใช้
 ประโยชน์จากสินทรัพย์ถาวรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดต้นทุนการสูญเสียต่ำ
 ที่สุด เพราะสินทรัพย์ถาวรที่สหกรณ์มีอยู่หากไม่มีการนำมาบริหารงานเพื่อให้เกิดรายได้ต่อสหกรณ์
 จะเป็นต้นทุนคงที่ที่ทำให้สหกรณ์เสียโอกาสในการสร้างผลตอบแทนให้แก่สหกรณ์ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้
 ค่าใช้จ่ายทางการบริหาร ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สหกรณ์ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ซึ่งค่อนข้างเป็น
 ยอดที่สูง ตามระยะเวลาการทำงานของคุณภาพของสหกรณ์นั้น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสหกรณ์ จึงควรพยายาม
 บริหารบุคลากรในสหกรณ์ให้เกิดความคุ้มค่ากับค่าตอบแทนที่สหกรณ์ต้องจ่ายให้ในแต่ละช่วงเวลา
 ในการประกอบธุรกิจ ด้วยการดึงความสามารถของบุคลากรแต่ละคนมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ให้เกิดประโยชน์
 ต่อสหกรณ์ให้มากที่สุด หรือกล่าวอย่างตรงไปตรงมา คือ การใช้คนให้คุ้มกับรายจ่าย (เงินเดือน) ที่ได้รับ
 ในแต่ละเดือน นั่นเอง

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ จากการทำที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีกำไร นั้น ในเบื้องต้น
 เป็นประโยชน์ต่อสังคมในสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสหกรณ์ ได้แก่ สมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์
 คณะกรรมการซึ่งเป็นผู้บริหารสหกรณ์ และ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ กล่าวคือสามารถนำกำไรมา
 จัดสรรเป็นผลตอบแทนจากการลงทุนของเจ้าของสหกรณ์ คือสมาชิกได้รับเงินปันผลตามหุ้น สำหรับ
 ด้านผู้บริหารและพนักงานนั้น นอกจากจะได้รับค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานที่ทำให้สหกรณ์มีกำไร ในรูปตัวเงิน
 เช่น ได้รับการพิจารณาความดีความชอบเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ ได้รับเงินโบนัสที่จัดสรรจากส่วนหนึ่ง
 ของกำไร และได้รับสวัสดิการต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นการสร้างคุณค่าหรือความมีคุณภาพในตัวผู้บริหาร
 (คณะกรรมการ) และพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ มีความสุขและความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของ
 ทีมงานในสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานที่ดี อันเป็นการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพของทีมงานในสหกรณ์นั้น
 สำหรับด้านสหกรณ์นั้น ความมีภาพลักษณ์ที่ดี ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอก
 อันได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ ประชาชนทั่วไป คู่ค้าหรือพันธมิตร คู่แข่งขัน/ทางธุรกิจ สถาบันการเงิน เป็นต้น
 ซึ่งการบริหารงานที่มีกำไรอย่างต่อเนื่องของสหกรณ์ ย่อมเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ มั่นใจ เชื่อมั่น
 ในการบริหารงาน จากสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลดำเนินงานของสหกรณ์ย่อมเป็นข้อมูล

สำคัญประกอบการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางธุรกิจของสมาชิก รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนทางการเงินมีแนวโน้มที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ในโอกาสต่อไป

ความเข้มแข็งของสหกรณ์ ที่เกิดจากการดำเนินงานให้มีกำไรอย่างต่อเนื่องนั้น เกิดได้ด้วยการจัดสรรกำไรในแต่ละปี เป็นทุนสำรองหรือทุนสะสมต่าง ๆ ตามข้อบังคับ/ระเบียบที่สหกรณ์กำหนดขึ้น ซึ่งทุนดังกล่าวเป็นทุนภายในของสหกรณ์เอง รวมถึงการจัดสรรสะสมไว้เป็นทุนต่าง ๆ ได้แก่ทุนเพื่อพัฒนาและขยายกิจการสหกรณ์ เช่นทุนสวัสดิการต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในสหกรณ์และครอบครัว เช่นทุนศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาให้แก่บุตรหลานของบุคลากรในสหกรณ์ ทุนสาธารณประโยชน์อื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการร่วมกิจกรรมกับชุมชน ในการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมส่วนรวม / เกื้อกูลชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ เป็นต้น อีกทั้ง ยังทำให้สหกรณ์สามารถที่จะรักษาพนักงานที่มีความสามารถไว้ และในขณะเดียวกัน ก็สามารถที่จะชักชวนบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการ ให้เข้ามาทำงานกับสหกรณ์ได้ อันเป็นวิธีการในการสร้างการยอมรับ ความศรัทธา และความภักดีของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสหกรณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สหกรณ์ อย่างยั่งยืนได้ในระดับหนึ่ง

๒. ไม่เกิดการทุจริตในองค์กร หลักการเดียวกันกับ **เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๒** ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลังไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์

ความสำคัญ ทุกองค์กรทางธุรกิจ ย่อมต้องการบุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และความรับผิดชอบของทุกคนในองค์กร ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ที่จะทำให้การบริหารและการดำเนินงานขององค์กรประสบความสำเร็จ เพราะไม่ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการสอบสวนหาผู้ทำผิด อีกทั้งไม่ต้องมีต้นทุนที่เกิดจากการผลิตสินค้า/บริการที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งจะทำให้องค์กรได้มีโอกาสในการพัฒนาสินค้า / บริการ ให้ดีขึ้นและเป็นที่ต้องการของลูกค้า ได้มากขึ้น นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ขององค์กรย่อมได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาจากลูกค้าและสังคมทั่วไป ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับหลักการข้อนี้ให้มากที่สุด เริ่มตั้งแต่การปลูกฝังค่านิยมให้บุคลากรของสหกรณ์เกิดความตระหนักและยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการป้องกันความผิดพลาด หรือการทุจริตในทุกกระบวนการทำงาน ของสหกรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่สหกรณ์ต้องให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก ปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในสหกรณ์ แม้เพียงเล็กน้อย แต่มักเป็นบ่อเกิดแห่งความเสียหาย ความไม่เจริญ และนำมาซึ่งความล่มสลายของสหกรณ์ได้ในที่สุด และการทุจริตในสหกรณ์ส่วนใหญ่มักเป็นความเสียหายที่รุนแรง กล่าวคือ ในสหกรณ์ใดที่เกิดการทุจริตขึ้น จะทำให้สหกรณ์นั้นต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการสูญเสียทรัพยากรของสหกรณ์ไปโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ หรือรายได้ต่อสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์มีต้นทุนในการดำเนินงานที่สูงขึ้น แม้แต่คนในสหกรณ์ด้วยกันก็จะเกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจระหว่างกันเอง และหากข้อมูลการทุจริตในสหกรณ์แพร่ออกไปสู่สมาชิก จะทำให้สมาชิกเกิดความหวาดระแวง ไม่มั่นใจในมาตรฐานคุณภาพของสินค้า / บริการของสหกรณ์ ไม่ได้รับความไว้วางใจ ไม่ได้รับความน่าเชื่อถือ จากบุคลากรในองค์กรด้วยตนเอง อันได้แก่เจ้าของสหกรณ์คือสมาชิก

คณะกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ รวมถึงภายนอกองค์กร ได้แก่ประชาชนทั่วไป ชุมชนและสังคมที่องค์กรตั้งอยู่ สังคมโดยทั่วไป เจ้าหน้าที่ สถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

วิธีการแก้ไข / พัฒนา จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเกิดการทุจริตขึ้นในสหกรณ์นั้น ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องให้ความสำคัญต่อการป้องกันการเกิดการทุจริตในทุกกระบวนการทำงาน ด้วยการกำหนดให้มีการตรวจสอบและการควบคุมระหว่างกันเองทั้งในแต่ละกระบวนการทำงาน และการตรวจสอบกันเองระหว่างแผนกงาน หรือที่เรียกว่า กระบวนการควบคุมภายใน อย่างเป็นระบบของสหกรณ์ โดยเริ่มจาก

ขั้นตอนการวางแผน ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการนำแผนงานไปปฏิบัติ ความสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงของสหกรณ์ ซึ่งหากมีการควบคุมและประเมินผลการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และเป็นการลดช่องว่างที่จะก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นในสหกรณ์ได้ ตั้งแต่แรกเริ่มของกระบวนการทำงาน

ขั้นตอนการจัดองค์กร ควรคำนึงถึงระบบการรับไหลของกระบวนการ ให้เป็นไปตามขั้นตอน และให้สามารถมีกิจกรรมที่เป็นการตรวจสอบกันเองระหว่างการทำงานของแต่ละแผนก เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและความถูกต้องของแต่ละงาน และเป็นการป้องกันการเกิดข้อผิดพลาดของแต่ละชิ้นงาน และลดช่องทางการรั่วไหล และความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน ได้ในระดับหนึ่ง

ขั้นตอนการนำองค์กร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารจะสามารถชี้นำ ปลุกสร้างจิตสำนึกให้แก่ทุกคนในองค์กร ให้เห็นถึงทิศทางที่จะทำงานในสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าทางอาชีพ โทษจากความไม่ซื่อสัตย์ต่องานในหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการป้องกันการเกิดความผิดพลาดหรือการทุจริตในสหกรณ์ อีกทางหนึ่ง

ขั้นตอนการควบคุมและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่สำคัญ และเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ทราบว่า ในแต่ละกระบวนการปฏิบัติงานนั้น มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้เพียงใด แต่ละขั้นตอนของกระบวนการปฏิบัติงาน มีการรั่วไหล สูญเสีย เกิดขึ้นหรือไม่ และมีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขในแต่ละจุดได้อย่างไร

นอกจากนี้ สหกรณ์ควรคำนึงถึงค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ที่ควรจัดให้แก่บุคลากรของสหกรณ์ ตามควรแก่สภาพในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงใน ชีวิตและครอบครัว รวมถึงการนำข้อมูลด้านความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานมาประกอบการพิจารณาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วย อีกทั้งเมื่อเกิดการทุจริตขึ้นในสหกรณ์ แม้เป็นเรื่องเล็กน้อย สหกรณ์ควรต้องให้ความสำคัญ โดยต้องดำเนินการหาจุดที่เกิดการทุจริตหรือเกิดการรั่วไหล รวมถึงการหาตัวผู้รับผิดชอบ เพื่อมีการลงโทษและให้ชดใช้ค่าเสียหายต่อสหกรณ์ ตามข้อกำหนด/ข้อตกลงในการทำงาน หรือตามกฎหมายให้ถึงที่สุดอย่างรวดเร็วและจริงจัง เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดการเอาอย่างกันของคนในสหกรณ์

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ การป้องกันการเกิดการทุจริตขึ้นในสหกรณ์ เป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ จะทำให้สหกรณ์เป็นที่น่าเชื่อถือ ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก บุคลากรในสหกรณ์มีความเชื่อมั่นในระบบงานและคณะกรรมการ

ดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในอาชีพ เพราะสหกรณ์ที่ไม่มีการทุจริต ย่อมมีต้นทุนต่ำ ทำให้ผลประโยชน์ตกมาจัดสรรคืนให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้าน บุคลากรในสหกรณ์เกิดความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกับสหกรณ์ ได้รับความสุขจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ นอกเหนือจากผลตอบแทนในรูปตัวเงิน ทำให้สหกรณ์สามารถที่จะรักษาพนักงานที่มีความสามารถไว้ และในขณะเดียวกัน ก็สามารถที่จะชักชวนบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการ ให้เข้ามาทำงานกับสหกรณ์ได้ นอกจากนี้สหกรณ์สามารถสร้างรายได้และปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นจากการที่สมาชิกพิจารณาเลือกซื้อสินค้าและบริการจากสหกรณ์ที่มีความน่าเชื่อถือและมีผลประโยชน์ที่ไม่มีข้อบกพร่อง เนื่องจาก สมาชิกมีความมั่นใจในคุณภาพและประสิทธิภาพของสินค้า / บริการ มีการบอกต่อ เป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและขยายปริมาณธุรกิจ โดยไม่ต้องลงทุน ชุมชนและสังคมยอมรับการดำเนินงานของสหกรณ์ นอกจากนี้ สถาบันการเงินยังให้ความเชื่อถือ อันอาจทำให้ได้รับการพิจารณาเงินกู้ ในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าองค์กรอื่นที่มีข้อบกพร่องหรือการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กร

ความมั่นคงเข้มแข็งของสหกรณ์ สหกรณ์ที่ไม่มีการทุจริต ย่อมเกิดขึ้นได้จากการที่สหกรณ์มีทีมงานที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ เมื่อไม่เกิดการทุจริต ย่อมทำให้ผลผลิตหรือสินค้า / บริการ ที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน สมาชิกยอมรับและพอใจในคุณภาพของสินค้า/บริการ มีการบอกต่อ เป็นการเพิ่มช่องทางการตลาด โดยไม่มีต้นทุน นอกจากนี้ ทีมงานของสหกรณ์ มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ทำให้สามารถพัฒนาสินค้า/บริการอื่น ๆ ได้มากขึ้น ทำให้ยอดจำหน่ายของสหกรณ์เพิ่มขึ้น ประกอบกับการมีต้นทุนในการประกอบการต่ำ เพราะไม่เกิดการสูญเสียจากการทุจริตย่อมทำให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งทางการแข่งขันด้านราคากับคู่แข่งอื่นได้ นอกจากนี้การมีผลกำไร ทำให้สหกรณ์มีการจัดสรรกำไรเป็นทุนสำรองหรือทุนอื่น ๆ เพื่อใช้ในการส่งเสริมสาธารณประโยชน์ และสัมพันธภาพที่ดีต่อชุมชนและสังคม ซึ่งทำให้สหกรณ์สามารถอยู่รอดได้ด้วยการพึ่งพาการดำเนินงานของสหกรณ์เอง อันเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างการความเข้มแข็งของสหกรณ์ได้อย่างยั่งยืน

๓. การจัดทำบัญชีขององค์กร เป็นหลักการเดียวกันกับ **เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ข้อที่ ๓** ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์จัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

ความสำคัญ การดำเนินธุรกิจขององค์กรทางธุรกิจทั่วไป กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบและรับรองงบการเงินในแต่ละช่วงการดำเนินธุรกิจ โดยส่วนใหญ่กำหนดเป็นปีบัญชีทางการเงิน โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบและรับรองงบการเงินภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามแต่ละประเภทขององค์กรทางธุรกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการตรวจสอบและรับรองผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาการดำเนินธุรกิจทุกปีบัญชีทางการเงิน ตามที่กำหนดในข้อบังคับหรือข้อกำหนดขององค์กร สหกรณ์ก็เช่นเดียวกัน พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๖ กำหนดให้สหกรณ์จัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือนอันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์ งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุน ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบนับแต่

วันสิ้นปีทางบัญชี ซึ่งการที่สหกรณ์สามารถจัดทำงานการเงินให้แล้วเสร็จได้รวดเร็วเท่าใด เป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพการบริหารและคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสหกรณ์

วิธีการแก้ไข/พัฒนา การที่สหกรณ์จะสามารถดำเนินการให้มีการตรวจสอบและรับรองงบการเงินได้ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น สหกรณ์ จะต้องจัดให้มีการจัดทำบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ในการดำเนินธุรกิจ ทุกธุรกิจ ของสหกรณ์ในรอบระยะเวลาทางปีบัญชีที่ผ่านมา ให้มีความครบถ้วนถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน เพื่อให้มีการตรวจสอบและรับรองงบการเงินโดยผู้สอบบัญชี ตามกฎหมาย ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และเพื่อนำผลประกอบการแถลงต่อคณะกรรมการดำเนินการ และที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการเปิดเผยข้อมูลของสหกรณ์อย่างโปร่งใส

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ การที่สหกรณ์มีการบันทึกบัญชีประกอบการดำเนินงาน แต่ละธุรกิจให้ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน นับเป็นการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ว่า มีรายได้ รายจ่าย ในแต่ละธุรกิจที่ดำเนินการ ในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น เป็นอย่างไร ทั้งนี้ เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ย่อมต้องมีการตรวจสอบและอนุมัติการเบิกจ่ายและการรับเงินทุกฉบับ ดังนั้น จึงเป็นกระบวนการตรวจสอบและการควบคุมการทำงานของสหกรณ์ อย่างเป็นระบบ อันเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในสหกรณ์อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ การบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน สามารถออกงบทดลอง งบกำไรขาดทุน และงบดุล ณ ช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง เพื่อประกอบการพิจารณาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และประกอบการพยากรณ์แนวโน้มการดำเนินงานแต่ละธุรกิจของสหกรณ์ได้ นอกจากนี้ การที่สหกรณ์สามารถส่งงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองงบการเงินได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จะทำให้สหกรณ์สามารถจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีที่ผ่านมาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ เร็วขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการบริหารงานของสหกรณ์ จึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สหกรณ์

ความมั่นคงเข้มแข็งของสหกรณ์ จากการที่สหกรณ์สามารถปิดบัญชีและรับรองงบการเงินได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น เกิดขึ้นจากการที่ระบบบัญชีเป็นกลไกสำคัญ ที่ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง ทั้งนี้ การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจบริการ และธุรกิจการรับฝากเงิน ซึ่งในแต่ละธุรกิจดังกล่าว จะต้องมีการบันทึกในระบบบัญชีในแต่ละธุรกิจ เพื่อเป็นการบันทึกข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละธุรกิจได้ ว่ามีผลการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพียงใด ซึ่งระบบบัญชีเป็นการติดตาม ตรวจสอบข้อมูลตัวเลข เพื่อให้ทราบว่าสหกรณ์มีความมั่นคงเพียงใด มีต้นทุน ค่าใช้จ่าย เพียงใด มีความสามารถในการดำเนินงานหรือการทำกำไรเพียงใด และมีสภาพคล่องทางการเงินเพียงใด นอกจากนี้ การที่สหกรณ์มีระบบบัญชีที่ดี ยังช่วยให้ผู้บริหารของสหกรณ์ (คณะกรรมการและผู้จัดการ) สามารถใช้ตัวเลขและข้อมูลทางธุรกิจที่เกิดขึ้น นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการป้องกันกันรั่วไหลและสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนทางธุรกิจต่าง ๆ ในอนาคตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งมั่นคงให้แก่สหกรณ์ได้อย่างยั่งยืน เช่นกัน

๔. การครองส่วนแบ่งทางการตลาด มาตรฐานเดียวกับเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๔ ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ ของสมาชิกทั้งหมด ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

ความสำคัญ เป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินธุรกิจที่ต้องการให้สินค้าและบริการขององค์กร เป็นที่ได้รับความนิยมของลูกค้า ซึ่งหมายถึงการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดเดิม และเพิ่มกลุ่มเป้าหมายลูกค้ารายใหม่ให้เพิ่มขึ้นให้ได้มากที่สุด เพื่อให้สินค้าและบริการขององค์กรมีผู้ใช้มากที่สุด ซึ่งหมายถึง การเพิ่มขึ้นของลูกค้าและปริมาณธุรกิจอันส่งผลถึงผลการประกอบการที่ประสบผลสำเร็จขององค์กร เช่นเดียวกับสหกรณ์ องค์กรประกอบสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ คือ การมีส่วนร่วมทางธุรกิจของสมาชิก เพราะถ้าสหกรณ์จัดหาสินค้า/บริการไว้แล้ว แม้จะมีคุณภาพดี ราคาถูกเพียงใด แต่ถ้าขายไม่ได้หรือขายได้น้อย ไม่คุ้มต้นทุน สหกรณ์นั้นย่อมไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ดังนั้นอัตราการมีส่วนร่วมทางธุรกิจของสมาชิกยังมีจำนวนมากย่อมเป็นการแสดงถึงว่าสมาชิกยอมรับในสินค้า/บริการของสหกรณ์มากเท่านั้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสามารถในการบริหารและดำเนินงานของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ตามหลักการมีส่วนร่วมทางธุรกิจของสมาชิกที่กำหนดในหลักการสหกรณ์สากล

วิธีการแก้ไข/พัฒนา แนวทางที่สหกรณ์ต้องดำเนินการเพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมทางธุรกิจกับสหกรณ์มากที่สุด นั้น นอกจากสหกรณ์ต้องมีกลยุทธ์ทางการตลาด อันประกอบด้วย การผลิตหรือจัดหาสินค้า/บริการให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกแต่ละช่วงเวลา การสร้างความแตกต่างของสินค้า/บริการ การมีต้นทุนสินค้าที่ต่ำ การเพิ่มช่องทางการใช้สินค้า/บริการให้แก่สมาชิกได้ทันต่อความต้องการ การรักษาและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกและ สิ่งสำคัญที่สหกรณ์ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานทุกกิจกรรม ต้องไม่ส่งผลร้ายต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกและคนในสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและสังคมผ่านการสร้างความเชื่อใจไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การจัดชั้นสมาชิกของสหกรณ์ โดยนำความถี่ในการมีส่วนร่วมทางธุรกิจกับสหกรณ์มาเป็นเกณฑ์ในการจัดชั้นสมาชิก เพื่อให้ได้สิทธิพิเศษที่แตกต่างกัน รวมถึงสหกรณ์ควรมีการสำรวจสภาพของสมาชิกของสหกรณ์ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สหกรณ์ทราบถึงความมีตัวตน และสถานะของสมาชิกอย่างแท้จริง ซึ่งหากพบว่าสมาชิกรายใดที่ขาดการติดต่อทางธุรกิจกับสหกรณ์เป็นเวลานาน และหมดความจำเป็นในการทำธุรกิจกับสหกรณ์แล้ว ควรทำความเข้าใจกับสมาชิกให้ลาออก หรือสหกรณ์อาจคัดแยกสมาชิกหมวดนี้ ออกไว้ต่างหากก่อน

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ สหกรณ์ที่สามารถสร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและธุรกิจของสหกรณ์ได้มากเท่าใด สหกรณ์นั้นก็จะยิ่งได้รับการยอมรับจากสมาชิกและจะสามารถครองใจชุมชน สังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้คือผู้ที่สามารถสร้างผลกระทบโดยตรงต่อธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งครอบคลุมไม่เพียงแค่มembers เท่านั้น แต่ยังรวมถึงพนักงาน คู่ค้า พันธมิตร เจ้าหนี้ต่าง ๆ รวมตลอดจนถึงชุมชน สังคมที่อยู่แวดล้อมที่ตั้งของสหกรณ์นั้นอีกด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์โดยตรงอย่างชัดเจน

ความมั่นคงเข้มแข็งของสหกรณ์ สหกรณ์ที่สามารถสร้างอัตราการมีส่วนร่วมทางธุรกิจกับสมาชิกได้มากเท่าใด ยิ่งจะเป็นฐานรากสำคัญที่จะสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับสหกรณ์ เนื่องจากทำให้สหกรณ์มีปริมาณธุรกิจจำนวนมากขึ้น ต้นทุนการดำเนินงานต่ำ ผลการดำเนินงานมีกำไร ได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ทำให้องค์กรอยู่ได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงตลอดไป

๕. มีเจ้าหน้าที่ให้บริการ เป็นหลักการหรือมาตรฐานเดียวกับ **เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๕** ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีบุคคลอื่น เช่น กรรมการ สมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

ความสำคัญ การประกอบธุรกิจทุกรูปแบบจำเป็นที่จะต้องมีเจ้าหน้าที่ขององค์กรไว้คอยให้บริการแก่ลูกค้า และผู้มาติดต่อประสานงานเพื่อทำธุรกิจกับองค์กร สหกรณ์ก็เช่นกัน เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ที่ต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานที่สามารถให้บริการแก่สมาชิกที่มาติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างชัดเจน และมีความเหมาะสมกับโครงสร้างทางธุรกิจของสหกรณ์ ภายใต้ขอบเขตและระบบการควบคุมภายในที่ดี เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง ซึ่งการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์เป็นการจัดหาผู้ทำงานแทนเจ้าของสหกรณ์ ดังนั้น การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับระดับประสิทธิภาพของบุคลากรของสหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวที่ว่า คน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในบรรดาปัจจัยทางการบริหาร (๔ m)

วิธีการแก้ไข/พัฒนา การที่สหกรณ์จะได้คนที่มีความมีประสิทธิภาพสูงมาร่วมเป็นทีมงานนั้น สหกรณ์จะต้องมีการคัดกรองตั้งแต่แรก คือการพิจารณาจัดจ้างเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ โดยนอกจากต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติเฉพาะตรงตามตำแหน่งงานที่จัดจ้างแล้ว ยังต้องคำนึงถึงควมมีคุณธรรมของผู้ที่จะมาทำงานในสหกรณ์ของเราด้วย เพราะความรู้ ความสามารถ ความเก่ง สามารถฝึกหัดและพัฒนาได้ แต่ความดี ฝึกกันได้ยากกว่า เพราะแม้ว่าสหกรณ์จะมีคนเก่ง แต่ขาดคุณธรรม สหกรณ์ก็ต้องหาทางป้องกันและเสียเวลา ค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในสหกรณ์อย่างไม่สิ้นสุด แต่หากสหกรณ์ได้คนมีคุณธรรมที่ดีกันส่วนใหญ่แล้ว ปัญหาต่าง ๆ ในสหกรณ์ก็จะน้อยหรือไม่เกิดปัญหาขึ้นในสหกรณ์นั้นเลย ซึ่งจะทำให้เป็นสหกรณ์ที่มีคุณภาพ ทั้งทีม

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ การจัดจ้างเจ้าหน้าที่ ให้ปฏิบัติงานในสหกรณ์ จะทำให้มีผู้รับผิดชอบในการทำงานแทนสมาชิกและคณะกรรมการ ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในสหกรณ์ ทำให้เกิดความต่อเนื่อง ไม่ขาดตอน มีผู้สานต่อกิจกรรมทางธุรกิจ นอกจากนี้ ยังมีผู้รับผิดชอบในดำเนินงาน ในการหารายได้และสร้างประโยชน์ให้แก่มวลสมาชิก ให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ทั้งนี้ สหกรณ์ที่มีทีมงานหรือบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างดีและต่อเนื่อง จะเป็นทีมงานที่มีคุณภาพ ส่งผลให้สหกรณ์นั้น ได้รับชื่อเสียงที่ดี ได้รับการยอมรับจากสมาชิก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความมั่นคงเข้มแข็งของสหกรณ์ สหกรณ์มีความมั่นคงจากการที่สหกรณ์มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ที่มีคุณธรรม มีประสิทธิภาพสูง ทำให้สหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่มีกำไร มีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม ส่งผลให้สมาชิกมีความศรัทธา เชื่อมั่น อีกทั้งเจ้าหน้าที่/สถาบันการเงินให้ความเชื่อถือ เชื่อมั่นในประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ เป็นโอกาสในการได้รับการสนับสนุนเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

๖. นโยบายการจัดสรรกำไร หลักการเดียวกับ **เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ข้อที่ ๖** ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิและจ่ายเงินทุนสวัสดิการสมาชิก หรือทุนสาธารณประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

ความสำคัญ เป็นความรับผิดชอบต่อผู้บริหารองค์กร ในการจัดสรรกำไรที่เกิดจากการดำเนินการทางธุรกิจขององค์กรในแต่ละรอบระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ เพื่อคืนผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุน/เจ้าของกิจการ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และที่ขาดไม่ได้คือชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่และสังคมรอบข้างและทั่วไป เพราะเป็นความรับผิดชอบต่อลูกค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จได้ ทั้งนี้ แนวทางในการจัดสรรกำไรจากการดำเนินงานขององค์กร ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคง ยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว นั้น นอกจากการจัดสรรผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุน / เจ้าของกิจการ ตามความเหมาะสมแล้ว องค์กรควรจัดสรรผลตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินและสวัสดิการให้แก่บุคลากรในองค์กร เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อให้บุคลากรมีความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรเป็นทุนสะสมเพื่อสร้างความมั่นคงภายในขององค์กรไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อให้องค์กรมีทุนภายในที่ไม่มีต้นทุนทางการเงิน ใช้ในการบริหารธุรกิจขององค์กร ส่วนต่อไปควรจัดสรรคืนกำไรให้แก่ลูกค้า เนื่องจากลูกค้าที่มาใช้บริการ/ซื้อสินค้าขององค์กร จึงทำให้องค์กรมีกำไรจากการดำเนินธุรกิจในแต่ละงวดการดำเนินธุรกิจจึงควรคืนส่วนแบ่งกำไรส่วนหนึ่งให้แก่กลุ่มผู้ทำให้องค์กรมีกำไรด้วย นอกจากนี้ คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ และสังคมโดยรอบ ด้วยการจัดสรรกำไรเป็นทุนสาธารณประโยชน์เพื่อสร้าง ดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นในชุมชน และเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาและจรรโลงให้ชุมชนและสังคมมีความสงบสุข ร่มเย็น และยั่งยืน ซึ่งจะทำให้องค์กร มีความสงบสุข ร่มเย็น และยั่งยืนด้วยเช่นกัน

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่เกิดจากการดำเนินงานในแต่ละรอบระยะเวลาการดำเนินงานของสหกรณ์ นอกเหนือจากการจัดสรร ตามที่กฎหมายกำหนด คือเป็นทุนสำรอง และค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ก่อน แล้วจึงจัดสรรเป็นเงินปันผลตามหุ้น และเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจเพื่อคืนผลตอบแทนให้แก่เจ้าของคือสมาชิก และเป็นทุนสวัสดิการสมาชิก เป็นสำคัญแล้ว ที่ขาดไม่ได้คือการจัดสรรเป็นทุนสาธารณประโยชน์ เพื่อชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่และสังคมรอบข้างและทั่วไป เพราะเป็นความรับผิดชอบต่อสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้

วิธีการแก้ไข/พัฒนา ทั้งนี้ แนวทางในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ในส่วนที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองเพื่อสร้างความมั่นคงภายในของสหกรณ์ไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อให้สหกรณ์มีทุน

ภายในที่ไม่มีต้นทุนทางการเงิน ใช้ในการบริหารธุรกิจของสหกรณ์ และเงินค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ตามกฎหมายกำหนด ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคง ยั่งยืนของสหกรณ์ในระยะยาว นั้น การจัดสรร เป็นเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจให้แก่สมาชิก เนื่องจากสมาชิกที่มาใช้บริการ/ซื้อสินค้าของสหกรณ์ จึงทำให้สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงาน จึงควรคืนส่วนแบ่งกำไรส่วนหนึ่งให้แก่กลุ่มสมาชิกผู้ที่ทำให้สหกรณ์มีกำไรด้วย นอกจากนี้สหกรณ์ควรจัดสรรกำไรทั้งที่เป็นตัวเงินและสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสหกรณ์ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อให้บุคลากรมีความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรเป็นทุนสะสมต่าง ๆ ตามความจำเป็น นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ และสังคมโดยรอบ ด้วยการจัดสรรกำไรเป็นทุนสาธารณประโยชน์เพื่อสร้าง ดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นในชุมชน และเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาและจรรโลงให้ชุมชนและสังคมมีความสงบสุข รมเย็น และยั่งยืน ซึ่งจะทำให้สหกรณ์เป็นสังคมที่มีความสงบสุข รมเย็น และยั่งยืนด้วย เช่นกัน

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ สหกรณ์ได้ประโยชน์ จากการจัดสรรกำไรคือ นอกจากเป็นการสร้างความเชื่อมั่นจากสมาชิกผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ ในการได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และสมาชิกผู้ใช้บริการได้รับการคืนกำไรเป็นเงินเฉลี่ยคืนแล้ว สหกรณ์ยังเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน สังคมโดยรอบ จากการจัดสรรกำไรเป็นทุนสาธารณประโยชน์ อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสหกรณ์ รวมถึงธุรกิจต่าง ๆ ที่สหกรณ์ดำเนินงานอีกด้วย อันเป็นช่องทางในการขยายช่องทางและโอกาสในการเพิ่มปริมาณธุรกิจด้านต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก รวมถึงผู้เกี่ยวข้องในชุมชน สังคมรอบข้างและสังคมโดยทั่วไป โดยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการทำประชาสัมพันธ์สินค้า / บริการของสหกรณ์ที่ค่อนข้างต่ำ อีกด้วย

ความมั่นคงเข้มแข็งของสหกรณ์ การจัดสรรกำไรตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น นั้น เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ทั้งในชุมชน สังคมโดยทั่วไป นั้น เป็นการสร้างและขยายโอกาสในการวางตำแหน่งสินค้า/บริการให้อยู่ในใจของสมาชิก และประชาชนโดยทั่วไป อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สหกรณ์สามารถขยายปริมาณธุรกิจได้ทางหนึ่ง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงด้วยการเพิ่มรายได้จากปริมาณธุรกิจที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ต้นทุนทางธุรกิจต่อหน่วยย่อมลดลง จากการผลิตสินค้า / บริการที่มีปริมาณมากย่อมทำให้สหกรณ์มีส่วนต่าง/กำไรมากขึ้นด้วย และหากสหกรณ์จัดสรรกำไรตามแนวทางข้างต้นจะทำให้สมาชิก ได้รับผลตอบแทนจากการถือหุ้นที่คุ้มค่า การได้รับการคืนกำไรจะมีความภักดีต่อสินค้า / บริการของสหกรณ์ ทำให้มีการเพิ่มการใช้สินค้า / บริการ มากขึ้น มีการบอกต่อให้ผู้สมาชิกรายอื่นที่ยังไม่เคยใช้สินค้า / บริการ ของสหกรณ์ ได้ทดลองใช้ และใช้บ่อยมากขึ้น ต่อ ๆ ไป ซึ่งจะทำให้สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงมากขึ้น เป็นวงล้อทางธุรกิจ เช่นนี้ ต่อไป

๗. ไม่ทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักการเดียวกับ **เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ข้อที่ ๗** ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันใดเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

ความสำคัญ องค์กรทางธุรกิจทุกรูปแบบ ต้องปฏิบัติตามแนวทาง ข้อบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม มูลนิธิ หรือแม้แต่ชมรม ก็ย่อมต้องมีข้อกำหนด กฎหมายของแต่ละประเภทธุรกิจ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในควบคุมให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม ตามหลักการ วิธีการที่ธุรกิจแต่ละประเภท กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ดังนั้น การประกอบกิจการทางธุรกิจทุกประเภท จึงต้องปฏิบัติตามหลักการและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามประเภทของธุรกิจที่ประกอบกิจการนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ เอกลักษณะในการประกอบกิจการทางธุรกิจ ประเภทนั้น ๆ อีกทั้งเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร เจ้าของธุรกิจ ที่ต้องมีการกำกับ ควบคุมให้องค์กร ดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย คำแนะนำ ข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้อง อย่างชัดเจน โปร่งใส และเคร่งครัด ทั้งนี้ การดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการป้องกันการเกิดความเสียหาย และเป็นระบบการควบคุมภายในขององค์กรอีกระบบหนึ่ง

สหกรณ์เป็นองค์กรทางธุรกิจซึ่ง องค์กรธุรกิจทุกรูปแบบ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทาง ข้อบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ของแต่ละประเภทธุรกิจ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในควบคุมให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม ตามหลักการ วิธีการที่ธุรกิจแต่ละประเภท กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย การดำเนินงานของสหกรณ์ ก็เช่นเดียวกัน ต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ คือ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ รวมถึง ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ ของนายทะเบียนสหกรณ์ ที่กำหนดให้สหกรณ์ต้องถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบ ควบคุม ให้การดำเนินงานของสหกรณ์ อยู่ในกรอบของความเป็นสหกรณ์ ที่มีความแตกต่างจาก องค์กรธุรกิจรูปแบบอื่น ประกอบกับสหกรณ์ได้รับสิทธิพิเศษในการดำเนินงาน ที่แตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่น ทั้งนี้ การดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการป้องกันการเกิดความเสียหาย และเป็นระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์อีกระบบหนึ่ง

วิธีการแก้ไข/พัฒนา เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ ที่จะต้องมีการกำกับ ควบคุม ดูแลให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทุกธุรกิจ ให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทาง วิธีการและขอบเขต ที่กฎหมายสหกรณ์ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ได้กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด โดยสหกรณ์ต้องกำหนดแนวทาง วิธีการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นระบบ ทั้งนี้ สหกรณ์ควรหารือ และขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ต่อไป

ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับ การที่สหกรณ์ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งคำแนะนำที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เป็นการสร้างความชัดเจน โปร่งใส ในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้คนในสหกรณ์มีความเข้าใจที่ตรงกัน ทำให้การทำงาน เป็นทีมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดข้อบกพร่อง การสูญเสียทรัพยากรไปโดยไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทนต่อสหกรณ์ เป็นการแสดงความบริสุทธิ์ โปร่งใส ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อันเป็นการสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งใน และนอกสหกรณ์

ด้านความมั่นคงเข้มแข็งของสหกรณ์ ที่ได้จากการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง องค์กร จะได้รับการรับรองความโปร่งใส ความสะอาดในการประกอบกิจการทางธุรกิจ อีกทั้งการยอมรับของผู้มีส่วนได้

ส่วนเสีย ทั้งในและนอกองค์กร ชุมชน สังคม ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับ และการวางภาพลักษณ์ขององค์กรไว้ในความทรงจำที่ดีของลูกค้า ผู้บริโภค และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึง เจ้าหน้าที่ สถาบันการเงิน และสังคมในภาพรวมด้วย...

คำแนะนำการส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ควรศึกษาสภาพทั่วไปและข้อมูลของสหกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ของแต่ละสหกรณ์ มากำหนดเป็นแนวทางและวิธีการในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ ให้พัฒนากระบวนการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จากข้อมูลการดำเนินงานย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ถึง ๕ ปี และผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีล่าสุด เพื่อให้เห็นถึงจุดแข็ง (ข้อที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน) จุดอ่อน (ข้อที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน) เพื่อหาสาเหตุและแนวทางแนะนำส่งเสริมในแต่ละข้อให้ตรงประเด็น

ขั้นตอนที่ ๒ เข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับสหกรณ์ หาโอกาสและวิธีการในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ เกี่ยวกับเกณฑ์ชีวิตมาตรฐานสหกรณ์ แต่ละข้อ ว่ามีความสำคัญ มีวิธีการ มีประโยชน์และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้อย่างไร เพื่อสร้างความเข้าใจ และแรงจูงใจให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ ๓ ร่วมกับคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ในการกำหนดแผนงาน/โครงการ และวิธีการในการแก้ไขหรือปรับปรุงกระบวนการจัดการภายใน และการดำเนินงานในข้อที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และพัฒนาในข้อที่ผ่านมาตรฐานแล้ว แต่ยังสามารถพัฒนาขึ้นได้อีก

ขั้นตอนที่ ๔ ให้คำแนะนำส่งเสริม และกำกับการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ คำแนะนำและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดข้อบกพร่องและความเสียหายต่อระบบสหกรณ์ และแนะนำส่งเสริมการปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ในแต่ละข้อ

ขั้นตอนที่ ๕ มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ และให้คำแนะนำส่งเสริมได้ทันต่อเหตุการณ์

การวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๑ ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีสุดท้ายย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุนวันแต่มีอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวม

สภาพปัญหา

๑. สหกรณ์ดำเนินงานแบบเดิม ๆ โดยยังไม่ได้ศึกษาข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ให้เข้าใจอย่างชัดเจน

๒. สหกรณ์ดำเนินงานโดยยังไม่มีการวางแผนการดำเนินงาน และระบบการควบคุมภายในที่ดี มีการทุจริต สินค้าเสื่อมชำรุดมาก
๓. สหกรณ์ยังไม่มี การวิเคราะห์สภาพปัญหาของสหกรณ์ เสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการ
๔. บุคลากรของสหกรณ์ ยังขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทางธุรกิจ การตลาด การแปรรูป และการแข่งขันทางธุรกิจ รายได้น้อย รายจ่ายมาก
๕. มีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรจำนวนมาก ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สูง
๖. สหกรณ์มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. แนะนำให้คณะกรรมการพยายามทำความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความรู้เรื่องการบริหารงานสหกรณ์ จากข้อบังคับ และการเข้ารับการฝึกอบรมตามโอกาส
๒. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ขาดทุน จากการดำเนินงานในแต่ละธุรกิจ
๔. ส่งเสริมให้สหกรณ์นำแผนการดำเนินงานประจำปี มากระจายเป็นแผนปฏิบัติงานรายเดือน (อาจกระจายงานตามธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินงานให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนที่รับผิดชอบ) แนะนำให้มีการติดตามผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแผนงานอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน (กำหนดเป็นวาระการประชุมของสหกรณ์) เพื่อให้สหกรณ์สามารถทราบถึงผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และร่วมกัน ทบทวนหรือกำหนดแนวทางแก้ไขได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
๕. ส่งเสริมให้สหกรณ์จัดทำงบทดลอง และงบการเงินเสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการทุกเดือน เพื่อให้สหกรณ์สามารถชี้แจงรายได้ รายจ่าย และผลการดำเนินงานในแต่ละธุรกิจว่า มีผลกำไร -ขาดทุน อย่างไร เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไข พัฒนา ได้ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นการประเมิน/ควบคุมค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับเป้าหมายของงานตามแผนงานที่กำหนดไว้
๖. แนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้ถึงจุดคุ้มทุนในแต่ละธุรกิจ แนวทาง การเพิ่มปริมาณธุรกิจ การควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมถึงการเพิ่มธุรกิจใหม่ ๆ เพิ่มเติมจากธุรกิจเดิม การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ถาวร เพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายประจำที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ใช้คนให้เต็มประสิทธิภาพ)
๗. แนะนำการออกติดตามเร่งรัดหนี้ค้างของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจสินเชื่อ และลดภาระค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของสหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ข้อที่ ๒ ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลังไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์

สภาพปัญหา

๑. คณะกรรมการ/เจ้าหน้าที่สหกรณ์ขาดความเข้าใจในหลักการ อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์
๒. ขาดจิตวิญญาณ ขาดจิตสำนึก ขาดคุณธรรมมีกระทำการอันทุจริตต่อสหกรณ์
๓. สหกรณ์ขาดระบบการควบคุมภายในที่ดี ไม่มีการมอบหมายงานให้ชัดเจน
๔. บันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. จัดให้มีการศึกษาอบรม/สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการและฝ่ายจัดการเกี่ยวกับหลักการ อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ การบริหารจัดการในระบบสหกรณ์ รวมถึงจิตสำนึกที่ดี คุณธรรม จริยธรรมอันดีงามที่ควรมี

๑. ที่มาของคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ควรมีระบบที่สะอาดโปร่งใส เพื่อให้ได้คนดี มีคุณธรรม มาบริหารงานและทำงานในสหกรณ์

๒. สหกรณ์ควรมีระบบการควบคุมภายในที่ดี และหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารและการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างละเอียดและเคร่งครัด และมีการตรวจสอบกันเองในระหว่างปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการบันทึกบัญชีให้เป็นปัจจุบัน เอกสารครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์

๓. ผู้ตรวจสอบกิจการ ควรมีความรู้ ความสามารถและมีจริยธรรมในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและการดำเนินงานของสหกรณ์

๔. หากมีข้อบกพร่องหรือการทุจริตในสหกรณ์ ควรรีบดำเนินการตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี มีหนังสือแจ้งให้แก้ไขปัญหาทุจริตหรือข้อบกพร่องโดยเร็ว

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ข้อที่ ๓ ผลการดำเนินงานในรอบบัญชีสุดท้ายสหกรณ์จัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

สภาพปัญหา

๑. เจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำบัญชีและงบการเงินขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี เอกสารประกอบการจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์

๒. คณะกรรมการยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชี ขาดความสนใจในการจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี และบางครั้งให้ข้อมูลที่บิดเบือนความจริง

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีแก่เจ้าหน้าที่ หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำบัญชี โดยประสานงานกับผู้สอบบัญชี สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่

๒. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ต้องให้ความสำคัญในการดูแล ช่วยเหลือสหกรณ์ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามรูปแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำ เข้าตรวจสอบการบันทึกบัญชีของสหกรณ์ให้เป็นปัจจุบัน สุ่มตรวจรายละเอียดประกอบการบันทึกบัญชี ว่ามีความครบถ้วน ถูกต้อง ใช้เป็นเอกสารทางบัญชีได้ แนะนำการจัดทำและตรวจสอบรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้รายตัวให้เป็นปัจจุบันและตรวจสอบยอดรวมตรงกับบัญชีคุมยอดเป็นประจำ

๓. แนะนำให้มีการจัดทำและเสนอองบทดลองและงบการเงินให้ที่ประชุมคณะกรรมการรับทราบและพิจารณาทุกเดือน ควรมีเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลจากบทดลองเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการได้ตรงกับความเป็นจริง เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

๔. แนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์จัดทำแผนการดำเนินงานการจัดทำงบการเงินและติดตามการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ให้แล้วเสร็จตามแผน สามารถส่งงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและนำเสนออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้ภายในกำหนดเวลา

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ข้อที่ ๔ ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของสมาชิกทั้งหมดร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

สภาพปัญหา

๑. สินค้าไม่ตรงกับความต้องการของสมาชิก และมีสินค้าไม่ครอบคลุม

๒. สมาชิกขาดศรัทธา มีคู่แข่งทางการค้ามาก

๓. สหกรณ์ไม่มีการตรวจสอบสภาพภาพของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน เช่น เสียชีวิต

ย้ายออกนอกแดน

๔. แคนดำเนินงานของสหกรณ์ครอบคลุมพื้นที่กว้าง (สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอ) จำนวนสมาชิกมาก อยู่กระจัดกระจาย ทำให้การบริการไม่ทั่วถึง สมาชิกหมดความจำเป็นในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ (ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก มีน้อยลง)

๕. สมาชิกซ้าซ้อนกับสหกรณ์อื่น สมาชิกเลือกทำธุรกิจกับสหกรณ์ที่ให้ประโยชน์กับตนเองสูงสุด เช่น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในอำเภอ เป็นสมาชิกซ้าซ้อนกับ สกต.ธ.ก.ส. หรือ ลูกค้ำ ธ.ก.ส. เป็นต้น

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. แนะนำให้สหกรณ์จัดทำข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของสมาชิก ในเรื่องพื้นที่ ประกอบอาชีพ ปัจจัยการผลิตที่ใช้ รายได้ รายจ่าย รวมถึงการสำรวจความต้องการของสมาชิกว่ามีความต้องการด้านสินค้าและบริการด้านใดจากสหกรณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนการดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก

๒. สหกรณ์ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเกิดความเข้าใจว่าสหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกคน การมีส่วนร่วมทางธุรกิจกับสหกรณ์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สหกรณ์ให้บริการและช่วยเหลือสมาชิกได้ และสร้างความเชื่อมั่น ในสินค้าและบริการของสหกรณ์ มีศรัทธาต่อสหกรณ์ และยินดีที่จะทำธุรกิจกับสหกรณ์ ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ทั้งเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ และเงินปันผล

๔. แนะนำสหกรณ์จัดทำทะเบียนสมาชิกที่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ และที่ไม่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ หาสาเหตุที่ไม่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ ตรวจสอบสถานภาพของสมาชิกที่เสียชีวิต ย้ายออก นอกแคนดำเนินงาน และสมาชิกที่ขาดการติดต่อกับสหกรณ์เป็นเวลานาน ให้พิจารณาดำเนินการสิ้นสุดสภาพสมาชิกตามข้อบังคับของสหกรณ์

๕. การจัดชั้นสมาชิกของสหกรณ์ โดยใช้ระดับการมีส่วนร่วมทางธุรกิจกับสหกรณ์ เป็นเกณฑ์ในการจัดระดับชั้น เพื่อให้ผลประโยชน์และบริการที่แตกต่างกันของแต่ละระดับชั้นสมาชิก เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มการมีส่วนร่วมทางธุรกิจของสมาชิก อีกทางหนึ่ง

๖. แนะนำให้นำสินค้าและบริการของสหกรณ์ เข้าถึงกลุ่มสมาชิก ในการประชุมกลุ่มสมาชิกในพื้นที่ เป็นการเพิ่มช่องทางการใช้บริการของสมาชิก

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๕ ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินงานและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการหรือสมาชิกที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

สภาพปัญหา

๑. สหกรณ์ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะจัดจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานประจำในสหกรณ์

๒. มีการมอบหมายหรือจัดจ้างเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. แนะนำให้สหกรณ์ออกเป็นคำสั่งมอบหมายให้กรรมการหรือสมาชิกเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

๒. แนะนำให้จัดทำโครงสร้าง และการแบ่งส่วนงานที่มีความชัดเจน เหมาะสม

๓. แนะนำการเพิ่มปริมาณธุรกิจเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอในการจัดจ้างเจ้าหน้าที่

๔. แนะนำให้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ข้อบังคับการทำงาน กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งให้ชัดเจน

๕. แนะนำให้มีการตรวจสอบการทำสัญญาจ้างและหลักประกันของเจ้าหน้าที่ทุกปี

๖. เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ควรได้รับการอบรมเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๖ ผลการดำเนินการในรอบสองปีบัญชีย้อนหลังสหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิและจ่ายทุนสวัสดิการสมาชิกหรือทุนสาธารณประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

สภาพปัญหา

๑. สหกรณ์มีผลการดำเนินงานขาดทุน หรือมีผลขาดทุนสะสม ไม่สามารถจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นทุนสวัสดิการสมาชิกและทุนสาธารณประโยชน์ได้

๒. คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญในการจัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนสวัสดิการสมาชิกและทุนสาธารณประโยชน์

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. กรณีสหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่มีกำไร แต่มียอดขาดทุนสะสม ที่ต้องโอนกำไรไปชดเชยผลขาดทุนสะสม ควรแนะนำแนวปฏิบัติให้เป็นไปตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ประสงค์จะผ่อนใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสมบางส่วน พ.ศ. ๒๕๔๙ และหารือกับผู้สอบบัญชีก่อนออกงบการเงิน และแจ้งตั้งแต่วันที่ปีว่าต้องการผ่อนการขาดทุนสะสมเพื่อจะได้ไม่ต้องนำกำไรทั้งหมดไปชดเชยการขาดทุนสะสม

๒. กรณีสหกรณ์มีกำไรปกติ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ควรแนะนำให้มีการจัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนสวัสดิการสมาชิก และทุนสาธารณประโยชน์ ตามข้อบังคับ และแนะนำให้มีการจ่ายเงินจากทุนดังกล่าวตามระเบียบของสหกรณ์อย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง

๓. แนะนำให้มีการรายงานการใช้จ่ายเงินทุนสวัสดิการทั้งสองทุน ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ตามระเบียบของสหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ข้อที่ ๗ ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์ ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ของนายทะเบียนสหกรณ์

สภาพปัญหา

๑. คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กฎหมายสหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. มีการดำเนินการที่ลอกเลียนแบบกันกับสหกรณ์อื่น หรือมีการจงใจฝ่าฝืนการปฏิบัติงานให้ไม่เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสหกรณ์

แนวทางแนะนำส่งเสริม

๑. คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ ทั้งของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์

๒. สหกรณ์ควรกำหนดระเบียบในการดำเนินธุรกิจให้อยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามข้อบังคับ และกฎหมายสหกรณ์

๓. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และนายทะเบียนสหกรณ์ ควรตรวจสอบการกำหนดระเบียบของสหกรณ์ ให้อยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามข้อบังคับ กฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑. แนะนำส่งเสริมและกำกับให้คณะกรรมการและฝ่ายจัดการตรวจสอบและ ทบทวนการบริหารงาน วิธีการปฏิบัติงานและการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับ ของสหกรณ์อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่อง

๒. แนะนำให้ผู้ตรวจสอบกิจการกำหนดแผนเข้าตรวจสอบกิจการทุกเดือน และ รายงานผลการตรวจสอบกิจการต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ที่ประชุมใหญ่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

๓. แนะนำให้สหกรณ์นำข้อสังเกตหรือข้อบกพร่องที่ตรวจพบโดยผู้ตรวจสอบกิจการ หรือผู้สอบบัญชี เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อร่วมกันพิจารณาดำเนินการแก้ไข

๔. หากพบว่าสหกรณ์มีการดำเนินการหรือมีมติที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสหกรณ์ ควรรีบแจ้งให้สหกรณ์ทราบ และรายงานต่อผู้บังคับบัญชาทันที เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหาย อันอาจเกิดขึ้นต่อระบบสหกรณ์ ต่อไป

จะเห็นว่า การแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ให้พัฒนากระบวนการจัดการภายใน ของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ที่สหกรณ์ดำเนินการ ให้เป็นไปตามแนวทาง วิธีการ ตามรายละเอียด การปฏิบัติในข้อย่อยของเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์นั้น เป็นแนวทางและวิธีการที่สามารถตรวจสอบ ความเป็น “สหกรณ์” ของสหกรณ์แต่ละแห่ง ว่าสามารถบริหารและดำเนินงานให้อยู่ภายใต้ระบบสหกรณ์ ได้มากน้อยเพียงใด และเป็นกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็ง โปร่งใส ในการบริหารและ การดำเนินงานของสหกรณ์ ได้อย่างเป็นระบบ อันเป็นเป้าหมายและภารกิจหลักของกรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ทุกคน ที่จะต้องถือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ต่อไป
